

Temat: Transport zrównoważony

Cele ogólne:

- wprowadzenie pojęcia transportu zrównoważonego,
- odniesienie definicji transportu zrównoważonego do codziennych zachowań komunikacyjnych uczniów i ich rodzin.

Cele szczegółowe:

- potrafi określić zalety i ograniczenia różnych środków transportu,
- właściwie interpretuje definicję transportu zrównoważonego,
- potrafi wyszukiwać potrzebne informacje z różnych źródeł,
- potrafi uogólniać i formułować definicje,
- nabywa umiejętności dyskusji i współpracy w grupie.

Czas trwania: 2 x 45 min.

Środki dydaktyczne:

Zdjęcia ukazujące różne środki transportu w różnych sytuacjach (np. korek drogowy w centrum miasta, autobus jadący buspasem, rowerzyści na drodze rowerowej, przechodnie czekający na przejściu. Zalecane jest aby prezentowane zdjęcia były wykonane w znanej uczniom okolicy, aby utożsamić ich z omawianymi problemami i od pierwszych zajęć ukazać bliskość poruszanych zagadnień), kartki białego papieru A4, zielone i czerwone karteczki samoprzylepne, flamastry, markery, flipchart z blokiem kartek, Multimedialna Encyklopedia Powszechna PWN, komputer z dostępem do Internetu, rzutnik multimedialny, ekran.

Metody:

- zadaniowa,
- aktywizująca,
- podająca.

Forma prowadzenia zajęć:

- praca własna,
- realizowanie zadań w parach, w grupach.

Przebieg zajęć:

1) Wprowadzenie przez nauczyciela tematyki zajęć przy pomocy aktywizacji grupy pytaniem: „Co to jest transport?”, „Jak ludzie przemieszczają się po mieście?”, „W jakim celu się przemieszczają?”

2) Zainicjowanie przez nauczyciela krótkiej dyskusji na temat dominujących sposobów przemieszczania się po mieście. Propozycje uczniów są zapisywane na tablicy.

3) Odnosząc się do stworzonej listy nauczyciel lub lider wprowadza i krótko omawia temat rozmaitych obciążeń powodowanych przez dany środek transportu.

4) Klasa zostaje podzielona na 3-4 osobowe zespoły, które we własnym gronie zastanawiają się nad zaletami i słabościami danego środka transportu w odniesieniu do opisanych wcześniej obciążeń. Dla ułatwienia można zastosować uproszczone kategorie obciążeń, np.:

NATURA (środowisko naturalne), ZDROWIE (organizmy żywe, człowiek), PRZESTRZEŃ (krajobraz, wygląd i estetyka otoczenia), PORTFEL (finanse, oszczędności).

5) Reprezentanci kolejnych zespołów prezentują swoje wnioski.

Przykładowym sposobem prezentowania korzyści związanych z danym środkiem transportu mogą być zwięźle sformułowane wnioski (hasła) wypisane na zielonych karteczkach samoprzylepnych. Negatywy poszczególnych środków transportu mogą być zapisywane na karteczkach czerwonych. Karteczki są następnie umieszczane w odpowiednich rubrykach tabeli narysowanej na tablicy lub na osobnych kartkach flipcharta odpowiednio opisanych i umieszczonych obok siebie.

Reprezentanci zespołów krótko omawiają przedstawione wnioski lub ich wypowiedzi są uzupełniane przez pozostałe osoby z tej grupy.

Bardzo prawdopodobne, iż grupy będą dochodziły do podobnych konkluzji, dlatego ważne jest, aby żadna z nich nie pozostała z całym pakietem swoich karteczek do końca zadania, ponieważ ich treść pokrywa się z tymi, które zostały już zaprezentowane. W związku z tym, rolą nauczyciela jest, aby naprzemiennie wzywać przedstawicieli poszczególnych grup do dzielenia się swoimi spostrzeżeniami, a tym samym aktywizować wszystkie grupy.

6) Nauczyciel wyznacza kolejne zadanie dla grup polegające na udzieleniu odpowiedzi na pytania odnoszące się do wcześniej przedstawionych haseł: „Które pojazdy są najbardziej, a które najmniej szkodliwe?”, „Dlaczego korzystamy z pojazdów bardzo uciążliwych dla natury, zdrowia, przestrzeni i portfela?”, „Dlaczego wszyscy nie korzystają z pojazdów mało uciążliwych dla natury, zdrowia, przestrzeni i portfela?”, „Która z uciążliwości jest dla Was najbardziej dotkliwa?”.

Grupy zapisują swoje wnioski na kartkach flipcharta.

7) Każdy zespół (reprezentant) przedstawia najważniejsze spostrzeżenia swojej grupy na zadany temat.

8) Nauczyciel lub lider podsumowuje dotychczasową pracę i zwraca uwagę na środki transportu szczególnie uciążliwe oraz te najmniej obciążające Zdrowie, Naturę, Przestrzeń i Portfel.

9) Nauczyciel lub lider prosi uczniów o rozwinięcie pojęcia „transport zrównoważony”. Zadanie jest realizowane w istniejących zespołach.

10) Po zakończeniu pracy w zespołach nauczyciel prosi uczniów, aby podzielili się swoimi wnioskami z resztą grupy.

Nauczyciel lub lider podsumowuje dyskusję i przedstawia spójną definicję transportu zrównoważonego (lub przedstawia jedną z wypracowanych w zespołach jako właściwą). Ostateczna definicja jest zapisana na kartce flipcharta.

11) Nauczyciel wręcza zespołom serię zdjęć wykonanych na ulicach miasta i zadaje pytanie do grupowego omówienia: „Która z przedstawionych sytuacji ukazuje zrównoważony transport i dlaczego?”, „W jaki sposób każdy z nas może przyczynić się do wspierania zrównoważonego transportu?”, „W jaki sposób władze miasta mogą przyczynić się do wspierania zrównoważonego transportu?”.

Po zakończeniu prac lub upływie przyjętego czasu grupy prezentują omawiane zdjęcia i przedstawiają swoje wnioski. W tym czasie odpowiednie zdjęcia mogą być także wyświetlane na ekranie.

12) Na podstawie uzyskanych informacji zespoły otrzymują zadanie stworzenia wizji transportu zrównoważonego w swoim mieście lub dzielnicy. Uczniowie mają uzupełnić zdanie: „Wprowadzenie zasad transportu zrównoważonego na terenie (miasto, dzielnica, miejscowość) ..... oznacza, że .....”.

Po upływie przyjętego czasu grupy prezentują swoje wypowiedzi zapisane na kartkach.

Ten wątek można zrealizować także w postaci dokończenia innego zdania: „Transport zrównoważony na terenie (miasto, dzielnica, miejscowość) ..... w roku 2015 oznacza, że .....”.

Kartki z zapisanymi wizjami mogą posłużyć jako elementy gazetki ściennej lub plakatów ekologicznych przygotowanych z okazji np. Europejskiego Dnia Bez Samochodu.

13) Nauczyciel przeprowadza ewaluację przeprowadzonych zajęć poprzez zadanie pytania o wrażenia uczniów. Nauczyciel i lider dzielą się także swoimi wrażeniami, a wszyscy uczniowie odpowiadają pojedynczo, krótko argumentując swoje wypowiedzi.

Metoda zadaniowa polega na powierzaniu uczestnikom zajęć konkretnych zadań, których wykonanie ma doprowadzić w konsekwencji do konstruktywnych zmian w ich zachowaniu i ukształtowaniu postaw pożądaných z wychowawczego punktu widzenia. Działania prowadzone przy wykorzystaniu tej metody wzbogacają wiedzę uczestników i budują trwałe oraz praktyczne doświadczenia w określonej dziedzinie.

Metoda aktywizująca charakteryzuje wysoka aktywność wszystkich uczestników, która często przewyższa aktywność nauczyciela.

Stosowanie metody aktywizującej w procesie dydaktycznym skłania uczestników do kreatywnego myślenia, dając szerokie pole do swobodnej twórczości i samodzielności. Dzięki autentycznemu zaangażowaniu uczestników, metoda sprzyja pogłębianiu i utrwalaniu zdobywanej wiedzy oraz rozwijaniu umiejętności jej praktycznego stosowania. Dzięki wykorzystaniu szerokiego spektrum narzędzi aktywizujących, możliwe jest wspieranie uczestników w budowaniu postawy zrozumienia dla innych punktów widzenia, tolerancji i otwartości. Dzięki mocnemu akcentowi położonemu na twórczą pracę samodzielną lub zespołową, uczestnicy zajęć angażują się emocjonalnie w powierzone im zadania- są bardziej zmotywowani, aktywniejsi w sferze percepcyjnej, ruchowej i werbalnej.

Metoda podająca polega na przekazywaniu (podawaniu) przez nauczyciela gotowej wiedzy w celu przyswojenia jej przez uczestników zajęć i zapamiętania. Metoda kształtuje zdolność rozumienia dłuższej wypowiedzi nadawcy i podążania za tokiem jego rozumowania. Ćwiczy pamięć, rozwija umiejętność dłuższej koncentracji uwagi oraz dyscyplinuje ze względu na ważność całego przekazu kierowanego przez nauczyciela. Metoda wykorzystuje także zalecenie notowania słuchanego bądź czytanego tekstu w celu dodatkowego utrwalenia podawanych treści (możliwe jest także przygotowanie przez prowadzącego odpowiednio przygotowanych materiałów przekazywanych wszystkim uczestnikom).
